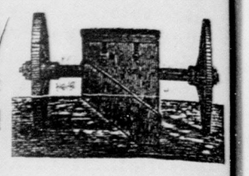
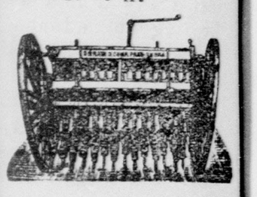
ntes
ére
lések
gálás mellett,
ENCZ,
uk-raktára
EN.
reset minden.
.
élyezett sorsjegyek
zetésbeni elárusitása
tességes és szorgal-
—200 frt kereshet.
skedők, hivatalnokok
t biztositási képvi-
k a Budapesti Bank-
ágához Budapesten

eke egészen vas
és acélből
renda és fakereskék, követ-
ban o. é. frt 33. —
„ 95 „ „ „ 35 —
„ 100 „ „ „ 37 —
ingyen szállitás.
eke 2 frttal olcsóbb. Szál
kimélésére 6 frt

ósztására legnagyobb válasz
jutányos 150. frttól feljeb-
y vágógépeket minden nagy-
nalmokat szállit.
es Társa
Képes jegyzékek ingyen és
ágra: Budapest, vátzi-kőrut
czég alatt.
a
asz
r az
he
eve
„Kórodámon a legkedveltebb hashajtó viz.“
Dr. Kézmárky fr.
JÓZSEF
üviz
ni.
ó
itt.
ádési
ság
ten.
Kitüntetve 6 arany és érdem-éremmel.
Szétküldés 1886. évben
1 millió palack.
ban
zére, moder n
itelére.
GYÁR.

Szerkesztőség és kiadó hivatal
Széchényi-utcza SIMON-ház Kunz József ur kereskedésével szemben.

HIRDETMÉNYEK,
előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok valamint a lap szellemi részét illető minden közlemények ide intézendők.

Bérmentetlen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASAGI LAP.
A SZABADELVU PART KÖZLÖNYE.
Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:
Helyben bázhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy hóra	1 frt — kr

Hirdetési dij:
Ot-hasábospetitsor egyszeri beigtatásáért 5kr
Bélyegdij minden hirdetésért külön 30 kr
Nyilttér 4 hasábos petitsorért 20 kr.
Hirdetést vagy reclamot magában foglalt ujdonság sora 50 krajczár.

XIV. évfolyam 1887. Debreczen. Kedd, szeptember 27 188. szám.

Szemle.

Csak két nap választ el már bennünket az ünnepélyes órától, a melyben ő apostoli királyi Fölsége Magyarországnak a budai királyi várpalotában egybegyült mágnásai és képviselői előtt kijelöli a trónbeszédben irányát és mérvét a törvényhozói tevékenységnek, a mely a megnyitandó ötéves országgyülésen az ország javára kifejtendő lesz. Ajánlatos ez alkalomból, hogy egész benső állami életünk terén rövid szemlét tartsunk.

A hazafias szemlélőnek főfigyelmét mindenesetre a pénzügyi helyzet veszi igénybe. Á lami háztartásunk erőinkhez képest határozottan nagy és a deficit már kelleténél inkább a fejünkre nőtt; itt tehát épp oly gyorsan, mint erélyesen kell cselekedni, s a jövő évi budget, — a mint azt már ismételten jeleztük, — a kormány beesületes fáradozásairól csalhatatlan bizonyitványt fog szolgáltatni, a mely fáradozások czélja: a kiadásokat lehetőleg, vagyis mindabban, a mi az állam létérdekeit és méltóságát kérdésessé nem teszi, leszállitani és a bevételeket lehetőleg adóemelés nélkül szaporitani. Az 1888, évi budgetben a deficit már igen lényegesen csökken, de legalább is az egész országgülési időszak lesz szükséges ahoz, hogy a kiadások és bevét lek közt az egyensuly teljesen helyreállittassék. Inkább lassan, de annál biztosabban akarnak haladni, a népnek minden ujabb direkt megterheltetését, hacsak lehet, elkerülni és inkább a közvetlen adók, nevezetesen az italmérési adók, fejlesztése által, a melyek a regálék megváltásával kapcsolatban ügyes állami kezelés mellett dus bevételi forrássá válhatnak, érni el a rendes bevételekben a szükséges pluszt. Mily gyümölcsözőleg lehet a dohányjövedéket reformálni, az a legvilágosabban s szabatosabban, számszerüleg be volt bizonyitva.

A mi azokat a föladatokat illeti, a mik kereskedelmi miniszteriumunk gondozása alá tartoznak, a megnyitó országgyülési időszak alatt a kormány egész fáradozása kénytelen lesz ama két hatalmas ellenség legyőzésére szoritkozni, a melyek Magyarországot oly erővel sujtják; es a két ellenség: a külállamok védvámpolitikája és a phyloxera. De épen mert az idegen államok védvámpolitikája kivitelünket oly keményen fenyegeti és a veszedelmes rovar szőlőinket pusztitja, fog kelleni annál intenzivebben fokozni termelésünket, emelni iparunkat. A kereskedelmi minisztèriumra tehát nehéz föladat vár.

A közlekedési ügyek, a miknek élén Baross miniszter oly izzó buzgalommal és céltudatos erélylyel áll, nem haladhatnak előre és izmosodhatnak akadálytalanul, mint azt a modern világforgalmi élet mégkövetelné; mert a pénzügyek minden nagyobb lépésnél erélyes megállj-t parancsolnak, A kormány azonban a magyar vasutaknak már létező hálózatát minden bizonynyal a legintenzivebben fogja kihasználni; gondoskodni fog a legelőnyösebb összeköttetésekről a világvonalakkal és a helyi érdekü vasutaknak lehetőleg gazdag fejlesztését teljes erejéből előmozditandja. A posta- és távirógügyet Baross miniszter épen most szervezte ujra, a miniszternek már is szép eredményei vannak; mindazon által különösen a posta körül vannak némi javitandók, nevezetesen a levelek pontos expediálásáról és kézbesitéséről kell gondoskodni; nem forog fönn kétség, hogy az erélyes miniszter ezeket a bajokat, ha tudomására jutottak, fogja tudni megszüntetni.

A közoktatás- és igazságügyön s a honvédelmen nem lehet és nem fognak takarékoskodni. Fő és középiskoláink a jelen kereten belül, a melyet emelni egyelőre nem szükséges, a nemzeti müvelődés és a modern haladás szellemében erősbülnek és fejlődnek; népiskoláink azonban nemcsak javittatni, hanem szaporitatni is fognak. Az igazságszolgáltatásra nézve a megnyitó országgyülés gazdag kodifikátori tevékenység korszaka lesz; hogy a királyi tábla oly szükséges, de sajnos, épp oly költséges decentrálizációja megtörténhetik-e, az a pénzügyi helyzet alakulásától függ.

A mi végül a tulajdonképeni állami közigazgatást, a belügyi tárcát illeti, nem lehet tagadni hogy itt reformra, sőt alapos ujjászervezésre van szükség. A vármegyei gazdálkodás nem képes a modern közigazgatás következményeinek megfelelni. Itt a miniszternek sem tekintélye, sem erős keze, sem pedig a vidéki értelmiség jóakarata nem használ; itt minden kiegészitő intézkedés, minden részleges javitás eredménytelen marad: avult rendszerbe modern szellemet belehelni nem lehet.

Csakhogy a törvényhatósági önkormányzat nemzeti létünkben oly mélyen gyökerezik, a magyar nép öntudatával annyira érinthetetlen ős hagyományaként tiszteli, hogy a létező rendszer megváltoztatását czélzó kezdeményezést intéző helyen meg nem ragadhatják, hanem alulról kell annak kényszeritő hatalommal fölfélé törnie. Magyarországon az állami közigazgatás akkor lép életbe, ha azt kérvényesekkel küldöttségek és remonstrácziók által maga a lakosság fogja kövelni a kormánytól és a képviselőháztól.

A korelnök ezuttal a főrendiházban valószinüleg gr, Zichy Ferencz lesz, mert a nála korosabb tagok, mint gr. Bánffy M.klós, id. Szögyény-Marich László s b. Vay Miklós alig lesznek jelen a főrendiház első üléseiben Az ország bíró, b. Senyei Pál, a fővárosban van már, lényegesen javult egészségnek örvend.

A képviselőházban a korelnök ismét Boér Antal lesz. A trónbeszéd meghalgatása után a két ház tagjai azonnal ülésre gyülnek össze s a trónbeszed felolvastatik előbb a képviselő házban, azután átküldetik hasonló felolvasás végett a főrendekhez. A képviselőház az alakulási teendőket csak másnap kezdi meg, a főrendeknél a kir. leirat, melylyel a ház elnöke s két alelnöke kinevezteti, már ez alkalommal fog kihirdettetni.

Külföld.

Az ifjabb Schnaebele ügyének csendes lefolyása után beállott ujabb esemény egy franczia hadnagynak megsebesitése és a mellette álló hajtónak megöletése franczia földön, Epinal közelében uj tápot nyujt a franczia-német határszéli villongásnak. Az a gyanu, melyet az első franczia forrásból eredő hir felkelteni iparkodott, mintha a dologban német katonák szerepeltek volna, a legutóbb ugyancsak franczia forrásból eredő tudósitás által elosztattatott. Az erdőőrök, kik azt hitték vadorzóval van dolguk, kevésbbé vonhatók felelősségre, mintha a tettesek őrjáró katonák lettek volna. Különben az erdőőrök is eljárásuk fedezésére arra hivatkoznak, hogy a vadászokat a lövés előtt föl is szólitották, de azok nem feleltek. Az esemény magában véve nem volna annyira baljóslatu, ha hátterében nem állana számos ily kisebb rendü összeütközés, mely fokról-fokra mindinkább elkeseriti a határon lakókat és tápot nyujt ujabb-ujabb s ugy lehet vészhozóbb összetüzésnek. Német részről még ez eseményről semmiféle felvilágositás sem érkezett.

Oroszországban — a „Times“ hire szerint — ismét katonai összeesküvést fedeztek fel. 60 tisztet és tüzérségi kadetet fogtak el, s ezek közül 17 tisztet s 1 tengerésztisztet már a katonai haditörvényszék elé is állitottak. Feltünő az, hogy az összeesküvés szálai ismét a pétervári tengerészeti iskolában központosultak és mint mult évben ugy ez idén is ez összeesküvés az idő alatt merült föl, mikor a czár Oroszországon kivül tartózkodik.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A mit az erdő beszél.

— Kép az orosz népéletből. —

Turgenyev Ivántól.

(Vége.)

— Itt az ideje, hogy haza menjek, mormogta hirtelen Akszjuta, anélkül azomban, hogy a fából fölemelkedett volna, csupán gömpölyü karjait fonta párnává hátratett fejecskéje alatt, azután nagy fekete, félig gonosz, félig a forróságtól kimerült szemeivel odapillantott a legényre.

— Hátha még egy kicsit ülnénk!

— Ugyan, ugy-e? Hát kapunk azért valamit? Látod, hol van már a nap . . . nekem pedig még jókora utam van.

— Legföljebb három verszt vagy talán annyi sem!

— Te nem járod meg helyettem, azután nyullábaim nincsenek, s egész napon által elfáradtam, mondá a leány rosz kedvüen, ha pedig elkésem, akkor kikapok, mert apámnak nem mindegy, hogy mikor érek haza, aztán még a korbácsnak is lehet dolga.

— Hát akkor mehetünk, sóhajtott Kirják. Mikor váhatlak megint?

— Micsoda? pattant föl Aksajuta. Hát azt hiszed, nincs egyébb dolgom, mint az erdőbe futkosni? Nem vesztettem itt el semmit? Egyszer eljöttem, most már elég, ezeket a gombákat is a jó isten tudja, hogy kifogja megenni.

Akszjutának fenekedő hangja, mint valami éles kés metszet volna a szivébe Kirjáknak. A szép leény egyszere olyan dühös lett és ugyan miért? Annak az isten a megmondhatója.

— Jaj he csodálatos vagy te, suttogta Kirják. Hát ha nem akarsz jönni, ne gyere. Isten áldjon meg! Hiszen magad mondtad, hogy este jösz, holdujságkor és meghallgatod a fülemülét . . .

— Mi közöm nem a fülemülédhez? — Nálunk is vannak olyan fülemülék mint a tied. Hát még a Maskin-féle erdőben! Vanka megigérte nekem, hogy oda fog vinni.

— Vanka? No hát akkor csak eredj oda? Csak hallgasd a fülemülét ottan! mondá Kirják haragosan. Nem emlékezett arra, hogy valamikor csak megközelitőleg is ilyen dühös lett volna.

— Vanka azt mondá, hogy a Maskin-fenyvesben páratlanul is csattog a fülemüle . . .

— Vanka! Óh hogy az ördög vigye el. Ő, a legnagyobb gazember Rég bele kellett volna dugni a katonazubbbonyba! Hadd puhulna meg ott a bestelélek! De hát utóvégre is miközöm nekem ahhoz!? Eredj vele ha akarsz!

— El is megyek!

— Hát eredj!

— Igen elmegyek . . ,

— De ide ne próbálj vele eljönni.

— Ide is eljövök, vele, ha kedvem ugy fogja tartani. Még a te kunyhódba is! . . .

— Próbáljad csak! Majd készitek neked olyan magamféle fogadj istent!

— Te, nekünk!? . . . Hát a biró elé akarsz kerülni? Elment az eszed?

— Hallgass hát, hallgass az istenre kérlek, te bohó leány! sóhajtá Kirják hirtelen.

— Hát ugyan miért hallgassak? Talán valami nagy ur vagy a ki előtt tilos a beszéd? Hát most megint azt mondom neked, hogy csak azért is elfogok jönni . . Vankával.

— Hallgass! kiáltott Kirják és ökölre szoritott kezeit fölemelte a leánykára, szemei villámokat löveltek.

— Mi lelt? Talán verekedni akarsz?

— Szeretnélek agyonütni!

— Es ugyan miért!? Akszjuta féloldalt és könyökére támaszkodva pillái alól gunyos pillantást lövelt az ifju felé.

— Hát azért . . . . mormogta Kirják, mert azt akarom, hogy az enyém légy . . Szeretnélek megölni, aztán sirodra ülni és holtomig mindig csak azt őrizni; ha ott volnál is, de az enyém lennél.

— Te engemet ölnél meg? . . . Hisz a megöltek lelke nyugtalanságában haza jár. Akkor én ijesztgetnélek kunyhódban.

— Gyere csak. Nem félnék tőled. Megölelgetnélek.

— Hallottad? Oh te henczegő! Hiszen még az elveen lányoktól is félsz! — mondá Akszjuta gunyosan és azután elforditotta a fejét.

A leány oda sem nézett többet a legényre mintha mondani akaná, hogy ő arra nem is érdemes. Félrenézett hamis mosollyal és fényes, fehér fogaival rózsás ajkait rágcsálta.

— Félni? — ismételte Kirják és a fejét rázta. Hát ugyan mitől féljek? Hát mi félni való van abban?

— A halottat ölelgetnéd! — kaczagott a leány. De az élőt nem. Az élőtől fél. Oh a pökhendi.

— Talán azt hiszed, félek tőled.

— Eddig is te vagy a legyőzött.

— No várj csak, várj!

— Már jó ideje várok. Majd kinézem a két szememet a fejemből. Mi lesz hát? Majd meglásd megfoglak az üstöködnél és földhöz teremtlek.

Akszjuta már nem tréfált, látszo,t rajta hogy komolyan haragszik. Fölemelte a kezét a legény ellen. Kirják ezt a kezet megragadta két kezével, megszoritotta és olyan tekintettel nézett a szép leánynak rózsás arczába mintha kérdezne tőle valamit. Lélegzete elakadt, szive nagyokat dobbant.

— Oh te, te . . . Akszjuta! — suttogá alig halhatóan félig ájultan.

Akkor Akszjuta fürgén fölemelkedett, fölült és két kézzel kapaszkodva a legénybe, odavonta azt magához.

— Majd csak meglátjuk, hogy melyikünk birja elhuzni a másikat. Különb embereket lebirtam én már, mondá nevetve, de olyan kifejezéssel, mintha legkevésbbé sem leune nevető kedvében.

Mindig erősebben huzta magához, de akkor hirtelen Kirják is megfogta a leányt de nem birkózott komolyan, hanem csak ugy mintha tréfálna. Akszjuta azonban igazára vette a dolgot, két kézzel megragadta a legénynek nyakát, fejét összeszoritotta és forró arczát egészen közel tolta amannak arczához. Egy ideig dulakodtak, azután mindketten végig estek a nagy fübe.

— Oh Akszjuta! nyögte Kirják, mintha csak bocsánatot akarna tőle kérni.

A pajzán leány tehát győzedelmeskedett.

A legény és leány midőn ketten a fübe hemperegtek, egy nyulat ugraszottak ki fekhelyéből.

A nyul már sokáig hallott közelében emberi hangokat és ugyancsak hegyezgette a fülét barátságos fa-odujából. Talán csak elmennek? Dehogy! ott maradnak, ülnek és veszekednek s aztán még rosszabbra fordult az állapot, birkózni kezdettek: kicsibe mult, hogy oda nem lapitották a mohához. De már ekkor felugrott a nyul és a bozótba surrant. Lábával felrugott egy pelyhes virágbóbitát, a minek neve „asszonyi hüség.“ A pehely fölszállott és azoknak forró arczára ereszkedett a kik odalent a füben hevertek.

A nyul megugrott, hanem a füben a hol Akszjuta és Kirják heverésztek halotti csend állott be, mintha senkisem lenne ottan.

Akszjuta mindkét kezével simogatta a legénynek fejét, s halkan hallgatva csókolgatta homlokát, szemét, ajkát. Kirják megdermedt, azt sem tudta él e vagy halott. Most már meg fog halni, bizonyára igy kerül a halál az emberhez. Szeme előtt elsötétül minden, feje belülről izzó volt, mint a paráz, lelkében pedig olyan vihar uralkodott, mintha a testo

Mitchelstown-ban O Brien ügyének tárgyalása idejére a rendőrség nagymérvü elővigyázati intézkedéseket tett s ott minden gyülekezés eleve lehetetlené vált. A ligisták e rendelkezéseket azzal játszották ki, hogy nem Mitchelstown-ban, hanem a szomszédságban levő Fermoy-ban gyültek egybe, hol Tanner izgatta fel a népet, mely megtámadta a rendőrséget. Wash érsek közvetitő, békitő fellépésének ugy látszik az ir mozgalmakra még eddig semmi hatása sem volt, bár az érsek ez irányu müködését Persico, a pápa kiküldötte, teljes erejéből támogatja.

A portacsakugyan uj diplomácziai akcziót indított a bolgár ügyben s azt ajánlja, hogy három havi időre valami kormánybiztos küldessék Bulgáriába, ki ott rendet csináljon. Az a hir hogy e tervet — — Törökországgal együtt — négy nagyhatalom már elfogadta korainak látszik ugyan, de nem éppen valószinütlen. A másik három kabinet — a római, bécsi és londoni — azonban aligha nem éppen oly álláspontot fog e javaslat irányában is elfoglalni, mint az Ernrot-ügyben történt.

A budapesti nemzeti szinház ünnepe.

Mióta a vármegyék hanyatlanak, sülyed és bomlik a magyar vidéki szinészet is. Nem csoda hisz a magyar szinészet a vármegye szülötte volt, természetes tehát az, hogy a törzs elsenyvedése a gyümölcs végzetét is képviseli. Együtt hanyatlanak, szerepkörük egyenlő arányban fogyatkozik, bárha jelentőségük épen nem kisebbedett. Mindkettő a magyarság képviselője és terjesztője volt mindaddig, míg a roszemlékü helytartótanács ravasz fondorlata ellenében a nemzeti érzést s nemzeti nyelvet terjeszteni kellett. A szinitársulatokat miat a nemzeti érzés és müveltség apostolait ünnepelték a megyék s a számukra állitott szinpadot a magyarság védbástyáiul tekintették. Virágzott is országszerte a szinmüvészet századunk első évtizedében, a nemzeti életerő ébredése előkorában ugy annyira, hogy nem kevés müvészünket a külföld legjelesebb müvészei mellé állithaták kortársaik hizelgés nélkül.

E müvészek állandósitásának ünnepét üli meg e hó 28-án az egész ország. E müvészet emlékünnepélye, bárha a fővárosban fog is az lefolyni, az egész országé lenne, mivel e napon a budapesti Nemzetiszinház ötven évelőtti megnyitását ünnepelik. Országos ünneppé leszen e nap az által, mivel a sülyedésnek indult vidéki szinészetnek mintaképe tartja jubileumát, mivel nincsen e hon határai közt, sem megye, sem város de még jelentékenyebb község sem olyan, mely nem hozta volna meg ötven év előtt tőle telhetőleg honfiui áldozatkészséggel adományát e nemzeti szentély felépitéséhez. De nem nevezhető meg egyetlen oly község sem az országban, mely a budapesti Nemzeti Szinháznak müvésztestületét, vagy annak egyeseit pártfogása és előzmerő buzditása által nem bátoritotta volna a nemes czél felé való haladásban.

Hosszu ötven évig és pedig 1784-től 1834-ig igyekeztek egyes áldozatkész honfiak megvetni alapját s magyar szinészet állandósitásának — ez iránt való törekvéseik és áldozataik meddőknek bizonyultak.

Mint az oldott kéve szálai egyenként

---

darabokra akarna szakadni. Sokáig eltartott, mire a legény és leány meginat elkezdettek beszélni, akkor pedig mindenféle együgyü csacskaságot beszéltek össze-vissza, ugy hogy talán senki sem lett volna képes megérteni és maguk sem tudták mit beszélnek.

Csakhogy a nap nem igen várakozott ám; már régen elérte a láthatárt. Akszjuta hirtelen fölugrott.

— Most már itt az ideje, hogy hazamenjek, valóságos szerencsétlenség, mire hazaérek, öreg este lesz,

Mindketten fölugrottak és a völgyből fölfelé haladtak, a mily gyorsan csak lehetett.

— De hát a gombák! — figyelmeztető Kirják a leányt.

Ugyan hagyd el, vannak is itt gombák

— Hogy gondolsz ilyet? !

— Hát csak ugy, hogy a multkor is a folyóba hajitottam a gombát, nevetett Akszjuta, atyus nem szereti és nekünk is megtiltotta, hogy együnk

— De hát akkor minek szedtünk belőle máma is?

— Mintha bizony a gomba kedviért jöttem volna . . . sóhajtá a leány. Jaj de nagy csacsi vagy!

Ujból előrehaladtak és nemsokára elérték a legközelebbi tisztást.

Kirják és Akszjuta sokáig bucsuztak az erdőszélen. Már egészen besötétedett és ők még mindig bucsuztak és még mindig nevettek.

— Jaj be rövid is egy nap! — sajnálkozott Kirják, midőn kunyhójába lépett. Alig tekint körül az ember és már itt az éjjel!

Hogyan rövid a nap? . . . Azelőtt mindig hosszu volt és most egyszerre rövid lett. Százszor is körülnézhetsz egy napnak folyamában, de kedvedre csókolózni: ahhoz száz esztendő is kevés . . . .

---

emésztette el az egyesek buzgalma és áldozatkészsége s ujra ismételve sötétség követé a pillanatnyi fény fellobbanását. Hasonló jóindulat, egyenlően vetélkedő áldozatkészség és ügybuzgóság jellemzi mindazon honfiakat, kik a Kárpátoktól le az Adriáig személyeket akartak emelni a nemzeti szinmüvészet vándor apostolainak, sokat azonban egymástól elválaszta a lelkesülés időkülönbözete, a legernyesztőbbnek azonban az bizonyult, hogy nem volt a ki szerteforgácsolt nemzeti erőt összegyüjtse és monumentalis intézményben a nemzet javára örökké üdvössé tegye.

Epen az ötvenedik vándorév letelte után karolta fel a nemzeti szinészet ügyét Pestmegye nemessége, melynek élén Földváry Gábor alispán állott. Szövetkezett Földváry a nemzeti életünkre nagy horderővel biró magyar szinészet állandósitása végett Széchényivel, és ezen szövetség szép gyümölcse lőn az, hogy 1834-ben, Pestmegye védszárnyai alá fogadta a Budán nyomor és nélkülözés közt tengődő társulatot, s országszerte megkezdte s lankadatlan erélylyel folytatta a Pesten épitendő Nemzeti Szinházra gyüjtött tőkepézek növelését. Az összes megyék, a hazafias érzületü föranguak, kivált a középosztály, illetve a köznemesség áldozatkészsége folytán sikerült is Földvárynak annyi pénzt összegyüjteni, hogy megkezdheté 1836. október elsején az épités előmunkálatait.

Mig az épités munkálatai elfoglalták Földvárit, az alatt a Nemzeti Szinház számára kiszemelt társulat Budán játszott a német szinházban, melyet a budai tanács ingyen engedett át nekik. A legnagyobb nyomor jutott bár osztály részeül e sziutársulatnak, mégis lemondott csekély havi segélypénzéről, midőn megtudta, hogy a szinházépitést fedező pénztár teljesen kimerült, és az épittetést pénzhiánya miatt meg kell szüntetni. 1836 augusztus 5-én tartatott meg a bokréta-ünnepély, mely alkalommal Földváry Gábor nemzeti szinü selyemlobogót tartva a kézben, sok ezernyi hallgatóság jelenlétében lelkes beszédet tartott s a zászlót kitüzte az épület homlokzatára. Minthogy az adakozásokból nem került ki a szinházi berendezés, a következő évben Földváry részvénytársaságot alapitott, a mely ötvenezer forint értékü szinházi részvényt bocsátott ki. Ezzel az összeggel hozták rendbe a belső berendezés, a diszletezés és a gépezetek költséges kellékeit.

1837, augusztusz 22-én virradt föl a megnyitás napja. A szinház és környezete, nemkülönben a hatvani-utczának, minden háza nemzeti zászlókkal, zöld galyakkal, szines szövetekkel voltak föl diszitve. Ezernyi néptömeg álldogált a szinház körül, ugy hogy az ország összes megyéi és jelentékenyebb városai által menesztett küldöttségek alig férközhettek a szinházhoz. — Pontban hat órakor nyilt meg a szinház s a beömlő néptömeg tetszészaja már néhány percz mulva hallhatóvá vált. Mindenki kellemesen volt meglepve. Fokozata azonban a bámulat őszinte nyilatkozatait a csakhamar föllebbenő függöny, a melynek fölgördülésével Thalia oltára lett láthatóvá, melyet a szinház összes személyzete körülállott. Az oltáron biborszinü láng égett, fölötte két angyal hatalmas virágkoszorut tartott. Legnagyobb hatással volt a hallgatóságra Vörösmarty költői szépségekben gazdag prológja: „Árpád Ebredése“, a melyben kivált Lendvayné tünt ki azon jelenet által, midőn fájdalomtelt szivvel ecseteli a magyar szinész és szinésznő sorsát. Ezen drámai játék után szintén nagy tetszés közt adta elő az operai társulat Schenk zeneszerző „Belizár“ czimü operájának egy részletét. — A lelkesültségnek, elragadtatásnak és honfiui örömnyilatkozatoknak vége hossza nem volt, a mik a szinész testületet, Bajza igazgatót, legkivált pedig Pestmegye derék alispánját, Földváry Gábort illették meg.

Kiveve a Földváry alispán által károsan mellőzött Kántornét, részt vett ebben az előadásban az azonkorbeli jeles magyar müvészeknek mindegyike. Ezek közül főképen Déryné, Széppataki Róza, Szetpéteri Zsigmond, Megyeri Károly, Lendvay Márton Egressi Cábor, Szilágyi Pál, Bartha János, Lendvayné. Hivatal Anikó, Laborfalvi Róza stb.-ek érdemelték ki a magyar szinészet egén tündöklő helyet. Hogy az ily nagyszámu müvészi erő fölött rendelkező müintézet már megnyitása után közvetlenül nem vált irányadóvá a társadalmi életben, annak legfőbb oka abban rejlett, hogy közvetlen a megnyilás után oly viszályok sarjaztak föl az intézet kebelében, a mik évtizedeken át megbénitották a legtehetségesebb tagok buzgalmát, számüzték az intézet falai közül az igazságszeretőket s elemésztették az intézet nimbuszát.

Ennek a négy évtizedig tartott benső forongásnak a következménye volt az, hogy az intézetet megnyitó Bajza József igazgatása után közvetlenül egész sorozata jön az igazgatóknak és igazgatói teendőkkel különböző czimek alatt megbizottaknak, de egyikük sem tudja Bajzát pótolni. Negyven év mult el e kinos vergődés közepette s ez idő alatt az egyesek érdemeül tudható csak be az, hogy a Nemzeti Szinház nemzeti missziót teljesitett. Az igazgatóság hosszas válságok után csak akkor válik ujra elösmerésünkre érdemessé, midőn a kormánygyeplő Paulay Ede kezébe került.

Elmondhatni, hogy Paulay nagyon lehangoló helyzetben vette át a Nemzeti Szinházat. Ő nagyon jól látta a hiányokat és kiirtandó tévedéseket, a mik meghonosodtak a Nemzeti Szinháznak ama negyven évi fennállása alatt, midőn a kormányzás nemcsak avatatlan, hanem lelkiismeretlen kezekre is volt bizva. Egy egész évtized munkásságának gyümölcse az,, hagy Paulay megteremtette a szinházvezetésnek uj programmját, teremtett uj müsort, nevelt egy ujabb s a legszebb reményekre jogositó színész nemzedéket, s a mi legfőbb, a kevésbbé müvelt szinházi közönséget is átnevelte a magasabb drámai eszmény megértésére. Ma egy egész müvészgárda áll rendelkezésére, kik közül alig egy-kettőt kapott örökül, a legnagyobb részét ő maga nevelte és fejlesztette ki.

Hogy pedig annak daczára, hogy a személyzet csekély száma miatt szakszerepek kizárólages játszására nem is gondolhat, annak daczára, hogy nekünk általános érvénynyel és termékenyitő hatással biró, színészeti hagyományunk nincsen, mint van a németeknek, franczíáknak és anogloknak, a hol a multkor jeleseinek játékából levonva nemzedékről nemzedékre átöröklődött müelvek tökélyesitik az ifjabb nemzedéket; daczára ezeknek a főbenjáró és nehezen pótolható hiányoknak, ez a müvészgárda oly előadásokat produkál a Nemzeti Szinházban, a mik Európa legelső szinpadjainak játéktökélyét megközelitik, az Paulay érdeme.

A nemzeti ünnep alkalmából nincsen helye méltatni Paulay érdemeit: azonban emlitetlenül hagyni azokat méltánytalanság volna.

Az ünnepnek legelső s legtovább élő mozzanata lesz az a tény, hogy Paulay biztos révbe vezette be nemzeti müintézetünknegyven évig hánykódott, vészszel, viharral küzködött hajóját; az intézet fönnállásának ötvenedik évfordulóján elismerőleg kijelentheljük: az ő érdeme az, hogy erre a nemzeti müintézetünkre uj nap viradt, s hogy benne az onnan kiküszöbölt és megvett nemzeti dráma irodalom ujra hivatásához méltó alakban, nemzeti missziót teljesitő szereplőnél fölruházva jutott ősi székhelyéhez!

Bárha akadna a haldokló vidéki szinészetnek is ily kiváló reformátora!

Hajduvármegye közgyülése.

Debreczen, 1887 szept. 27.

A vármegye őszi közgyülésének tegnapi üléséről irott tudósitásunkat még a következőkkel egészitjük ki: Az ülés legelső tárgya az alispáni jelentés volt, melynek kiválóbb adatai: az idei ujonczozás alkalmával a megye számos ujonczczal adós maradt, a kulászos termények jó közép termést adtak, az állami adók rendesen folynak be; nem igy a közmunka váltság tartozások, melyeknél 130,000 forint a hátrány. Az alispáni jelentés ki fog nyomatni.

Az 1887 évi XXIII—XXVII törvényczikkek kihirdettek.

Az 1888. évi utfentartási költség előirányzat tárgyalásánál, mint már tegnapi számunkban is emlitetünk számos felszólalás történt. Föként a böszörményiek találtak okot panaszra. Uzonyi Péter a hajdu böszörmény városában épitett kőut két oldalán vont árkoknak közlekedést gátoló és veszélyes volta miatt emel szót. Helyteleniti, hogy a közmunka pénztár terhére ilyen árkok ásatnak, melynek egész feleslegesek sőt károsok s méltánytalan dolog az, hogy az utmentén lakók ezen árkokra költséges hidak épitésére vannak utalva. Ha már csakugyan megásták amaz árkokat, akkor a hidak épitési költségeit is a közmunka pénztár fedezze. Ugyancsak szóló kijelenti, hogy ő nem fogadja el az állandó választmány javaslata szerinti költségvetést, melyből azt látja, hogy a megye egyik részén beszedett pénz a másik részen épitett utakra használtatik fel.

Az alispán az Uzonyi P. beszéde utolsó részére vonatkozólag utal a vármegye amaz határozatára, melylyel a közmunka váltság felét Böszörményben, Dorogon, Nánáson odaengedte a vasutépitéshez; az árkok illetőleg, ezeket a viz lefolyása végett szükségesnek mondotta, ezeken a kapuk előtt szükséges hidak épitése pedig miniszteri rendelet értelmében az illető háztulajdonosokra tartozik. Láda János szintén szükségteleneknek állitotta a szóban levő árkokat s azok betömetését sürgette. Sándor Kálmán kir. mérnök előadja, hogy az árkokat az ő tervei szerint kellet épiteni, hogy azonban ugy történt-e nem tudja, mert Aug. 20-ka óta nem járt Böszörményben; hanem legközelebb felülvizsgálja a kifogásolt munkát. Ugyanakkor kivánta, hogy az állam által kiépittetni tervezett debreczen.n.-Károlyi hadászati ut javára a költségvetésbe az állandó választmány által törölt 4000 forint felvétessék; ennek azonban határozottan ellene nyilatkozott Rásó Gyula alispán, kit a közgyülés is támogatott. Máró Miklós a dorogi ut kijavitását szorgalmazta, mire az alispán kijelentette hogy ez fel van véve a költségvetésbe. Az elfogadott költségvetés főbb tételei a következők:

Bevételek: A, valódiak, közmunka váltság pénzek a., folyóéviek 74000 frt, hátralékból 50000 frt; gyümölcsözésre kiadott tőke kamatjai: 4000 frt, összesen 128000 frt, készpénzben. B. átfutók, a gyümölcsözésre elhelyezett tőke felőli okmányok érték papirosok. 100000 frt.

Kiadások: A., Valódiak, kezelés: 3400 frt; fenntartás: utkaparók és alsó rendü ut és hidépitészeti személyzet illetménye 3960 frt, fedanyag, előállitás s kavicsbánya bére: 89070 frt, hidak épitése és javitása 5000 frt, uttesttartozékainak fenntartása 2000 frt, utépitési szerek stb. 500 forint, külföldi kiadások: 30380 frt, összesen 130000 frt: B., Rendkivüli kiadások: uj utvonalak épitése 28720 frt; a kiadások összege: 163000 frt; igy a hiány 35030 frt, mely gyümölcsözőleg elhelyezett tőkéből fog fedeztetni. A vármegye uthálózatának hossza 327.38 kilometer, melyből kavicsolt és kőalappal bir 36.01 kilometer: hadászati fontossággal bir a nagy károlyi-debreczeni 9.6 kl. és a debreczen csapi utvonal 11.65 kl. hoszuságban a megye területén.

Sándor Kálmán az által proponált 4000 forintnak a költségvetésbe föl nem vétele végett a költségvetést megállapitó közgyülési határozat ellen felebbezést jelentett be.

Az alispán bejelentette, hogy a földmivelés, ipar, kereskedelemügyi miniszter a nádudvari mocsarak és pangó vizek kiszárithatása végett a VI. kerületi kulturmérnöki hivatalt utasitotta, hogy Nádudvaron müszaki felvételeket tegyen. Tudomásul vétetett.

Miután a debreczen h.-nánási vasut részvénytársaság a törzsrészvényeseknek semmi osztalékot nem adhatott, a közgyülés elhatározta, hogy az utépiszeti pénztár 1886. évi követeléséből Böszörmény terhére 6462 frt, Nánás terhére 6124 frt, Dorog terhére 34[illegible] frt leirassék.

Kálmán György elagott és mindkaképtelenné vált árvaszéki elnököt a közgyülés tisztétől felmentette, az állásával járó felelősség terhe alól is, s a megye közönségének jellemes, szakképzett, kedves s legrégibb tisztviselője távozása felett legmélyebb sajnálkozását s bokros érdemeiért elismerését fejezte ki jegyzőkönyvileg,

Helye a decemberi közgyülésen töltetik be.

A közgyülés 300 frtot szavazott meg czéira, hogy a vármegye ház homlokzatára a Zsolnay czég által a vármegye czimergyurkó anyagából, a czimer beégetett szinnel elkészittessék.

A Kovács András elhalálozása folytán megüresedett megye biz. tagsági hely a böszörményi III. vál. kerületben s a Póka István lemondásával megüresedett hely pedig a csege egyeki vál. kerületben nov 13 dikán töltendő be. Amott elnök lesz Lévay Márton, emitt Kis János.

A közmunka váltság dij a jövő évre is ugyanolyan összegben lett megállapitva, mint a mennyi az idén volt; t. i. egy igás napszám 2 frt, egy gyalog napszám 60 kr. Uzonyi Péter, Máró Miklós és Láda János lekivántak ezt szállitani 1 frt. 50 kr. illetve 50 krra.

Az ülés végén főispán ur ő méltósága törvényadta jogánál fogva Trázsi László közigazgatási joggyakornokot tiszteletbeli szolgabirává nevezte ki.

*

A mai, második napi ülésen a bizottsági tagok még mindig elég szép számmal voltak jelen. A tegnapi gyülés jegyzőkönyvének minden észrevétel nélkül történt hitelesitése után a szüreti előkészületek végett hazasietó p. ladányi biz. tagokra tekintettel tárgysorozaton kivül egy, P. Ladány egész közönségét nagyon érdeklő ügy intéztetett el. Beterjesztetett ugyanis a P. Ladány nagy községe és az ottani vallás alapitványi urada om között a Laponyag. Kerülöhalom, Agota, Agotazug nevü (3600 hold) pusztákra nézve 3 évre szóló haszonbéri szerződés.

Az állandó választmány, azon okból, mivel a szerződést elfogadó községi közgyülési határozat közérdekü volta daczára az 1886. XXII. t. cz. 25 szakaszának megfelelőleg kihirdetve nem lett, e szerződés el nem fogadását hozta javaslatba. A ladányi biz. tagok e legeltetésre használandó puszták kibérléséből a község összes lakosságára háromulandó használ hangsulyozván, kérték a közgyülést a szerződés jóváhagyására. Rásó Gyula, Szinay Gyula, Lukács Dezső ellenben épen a község jövője érdekében ellene nyilatkoztak a szigoru feltételeket megállapitó szerződésnek, mely nagy s veszélyes terheket rónna, az urbéres szegény s ugyis aránytalanul sok községi közköltővel terhelt lakosságra s talán ismét előidézné azt a szomoru esetet, mely már ketszer is előfordult Ladányon, midőn a vallásalapitványi uradalom követelései fejében még a községházat is dobra akarta üttetni, s P.-Padány községnek jótanácsul azt adták, hogy szervezkedjék s birtokosság eme puszták kibérlésére; bizonyára az uradalom is készségesebben szerződik ezzel, melynek 3000 holdnyi felosztatlan s leköthető birtoka van, mint a vagyontalan községgel.

Ez után több mint 30 községi szabályrendelet vétetett tárgyalas alá, melyek az állandó választmány javaslata értelmében részint elfogadtattak, illetve jóváhagyattak, részben különböző okokból az illető községeknek visszaadattak.

Zólyom vármegyének megkeresvénye folytán az országos lelencz alap és országos lelenczházak létesitése iránt a képviselőházhoz intézett felirat pártoltatik.

Ugyanezen megyének megkeresvénye pedig a községekben adóügyek ellátására külön állami közegekről gondoskodás, illetve a községekre ruházott sokféle állami teen-

dők ellátásával összekötött kiadásokhoz az állam részéről való hozzájárulás iránt az országgyülés képviselő házához intézett fel iratnak pártolása végett — tudomásul vétetik.

B. Ujváros a községnek ama határozata, mely szerint a községi állatorvos fizetése 300 frtról 400 frtra emeltetik, jóváhagyatik.

Hasonlókép jóváhagyatott Kaba községnek egy községi kisdedóvoda felállitását kimondó határozata.

B. Ujváros községnek a kantor korcsmáztatási jognak árverésen kivül előnyösen történt haszonbérbe adására, valamint Hadház városnak a regálejog ujabb 3 évre lett haszonbérbe adására vonatkozó határozata jóváhagyatott.

Nádudvar községnek megengedtetett, — hogy egy adóvégrehajtói állomást rendszeresitsen

Nádudvar községe főbirájának a község ház ujjáalakittatása s a leégett istálló felépittetési költségéről számadása Lukács Dezső és Osvarth Ferencz és Szinay Gyula inditványára mindaddig nem fog elbiráltatni, mig a vármegye egy korábbi határozatához képest az uj épület szakértőleg történt átvételét igazoló okmány a számadáshoz csatolva nem lesz. E tárgynál még felszólaltak: Rásó Gyula, Oláh Károly, Fekete Sándor.

Majd számos községnek gazdai takarék magtári, szegény alappénztári, gyámpénztári számadása nyert érdemleges elintézést, az álandó választmány, javaslata értelmében, — a legtöbb számadás a szokott felelősség fentartása mellett jóváhagyatván. Nánás város 1886 évi gazdai számadása szerint a város hátrányos követelései bizonyára a behajtás körül el forduló lanyha eljárás miatt igen nagy összegekre szaporodván fel, — alispánt megbizta a közgyülés, hogy e hátrányok behajtása végett a törvényszabta szigoru intézkedéseket foganatositsa.

E számadások tárgyalása közben Osvárth Ferencz ema kérdést teszi fel, hogy az ügyészség szokta-é felülvizsgálni az árvák követelései biztonsága érdekében a kötvényeket? mire Budaházy Ödön főszámvevő megnyugtató választ adott s azt Osvárth Ferencz is tudomásul vette.

Nagy Miklós dorogi volt polgármester által a tisztviselők fizetés hátrányai törlesztésére felvett 5000 frt kezeléséné nagy mérvü mulasztások észleltetvén, azok teljes felderitése végett Budaházy Ödön, megyei főszámvevőt és Ferenczi Elek főszolgabirót küldi ki a törvényhatóság.

Végül Földes, Nádudvar, Egyek, Hadház, Sámson, H. V. Péres, B.-Ujváros, Szováth, Téglás, P.-Ladány, Alsó- és Felső Józsa 1888 évi költségvetése jóváhagyatott, s Dorog város közönségének ama határozata, — mely szerint az ottani regálé árverés mellőzésével ujabb 6 évre 8000 frtért haszonbérbe adatott, hosszas vita után megerősittetett azon vá toztatással, hogy a bériet tartama 3 év legyen, mit ha a bérlő el nem fogadna árverés rendelendő el.

Egy órakor letárgyaltatott az egész tárgysorozat s ezzel a közgyülés a főispánéltetése közt véget ért.

Napi hirek.

— **Főispáni ebéd.** Gazdag ebéd volt az, melyet a „Bika“ fényes termében tegnap gr. Dégenfeld József főispán ur adott s melyen részt vettek városunk és a Hajdumegyei közgyülés alkalmából városunkban időző megyei közönség előkelősége. Az első felköszöntőt gr. Dégenfeld József mondta ő felségére. A számos lelkes felköszöntők között viharos tetszést és nagy lelkesedést keltett Vander Wense tábornok magyar felköszöntője Debreczen városra és polgáraira. Az ebéd csapongó jókedvvel késő estig tartott.

— **Dr. Tihanyi Sámuel** városunk tb. tiszti főorvosa tegnap Bécsbe utazott, hogy az ott tartandó nemzetközi egészségügyi és demográfiai Congressuson részt vegyen, hol is Debreczen városát és a helybeli orvos gyógyszerész egyletet mint delegált fogja képviselni.

— **Érdemes megtekinteni** a gazdasági és kertészeti csarnokban mutatványul kitett szép és nemes szőlő fajokat, különösen a szőlőszet kedvelőknek; annyival inkább, mert arra kell törekedni hogy minél több csemege szőlő honathassék piaczra, és lehessen küldeni a külföldre, a mostani csemege termés pedig magunknak is kevés.

— **Az igazságos miniszter** Fabinyi igazságügyi miniszter pár hét előtt e nyiregyházai törvényszéket is meglátogatván ezen alkalomból nehány vidéki lap tudósitása folytán a bpesti lapok is olyan értelmü hireket hoztak mint ha a miniszter reggel a törvényszéknél senkit sem talált volna hivatalban, hogy az elnök álmosan akkor érkezett volna meg, mikor a miniszter már rég ott volt hogy rendellenességeket tapasztalt stb. ezeket a hireket a miniszter a lapokból olvasva pár nap előtt sajátkezü levelet intézett Megyery Géza törvényszéki elnökhöz melyben sajnálatát fejezi ki a felett hogy, az ő látogatása alkalmából a nyiregyházi törvényszékről és az elnökről ily nemü hirlapi közlemények jelentek meg, melyeknek semmiféle alapja nincsen, annál kevésbbé mert a nyiregyházi törvényszék és annak vezetése a miniszter teljes megelégedését érdemelte ki. A miniszter levele ugy az elnököt mint a törvényszéket nagyon kellemesen lepte meg.

— **Városi közgyülés.** Szeptember hó 29-kén — Csütörtökön — délelőtt 9 órakor, a városháza nagytermében rendes bizottsági közgyülés tartatik: Tárgyak: 1. Polgármesteri jelentés. 2. Miniszteri rendelet, mely szerint a felterjesztett vám-tariffa némi pótlással helyben hagyitik. 3. Ugyanaz! mely mellett az egyesitett posta és távirda igazgatóságok hatáskörére vonatkozó utasitás tudomásul vétel végett megküldetett. 4. Az Andaházi-Szilágyi-féle intézet gondnokának választása. 5. Tanácsi előterjesztés a sámsomi ref. egyháznak 620 frt segélyt kérő folyamodására 6. Ugyanaz: a Frőbel gyermekkert részére 600 frt segély utalvanyozása tárgyában. 7. Ugyanaz: az ágost. hitv. egyháznak segélyezése iránt. 8. Ugyanaz: az izraelita hitközség kérvényére elemi iskolája segélyezése végett. 9. Ugyanaz: a hatvan-utczai helyi vasutat épitető vállalat kérvénye felett, a megigért talpfak helyett azok árának kiadatása iránt. 10. Ugyanaz: Kovács János festőnek 300 frt segélyt kérő folyamodására. 11. Ugyanaz: a helybeli kereskedők testületének kérvényére, a keresk. akadémia részére 1000 forint segély iránt, 12. Ugyanaz: az 1888-dik évre szerkesztett városi közköltségvetés megállapitása iránt. 13. Ugyanaz: a debreczen-nyiregyház-csapi hadászati ut debreczeni szakaszának fentartása iránt intézett felsőbb rendeletre. 14. Ugyanaz: a forgó tőkéről 1876 tól 1886 végéig vezetett s megvizsgált számadásokkal. 15. Ugyanaz: Farkas Ignácz és Hatvani Károly adóvégrehajtóknak a nyugdijképes tisztviselők közé felvételetésőket kérő folyamodásukra, 16. Ugyanaz: Kontbi József t. tanácsnoknak 3 havi szabadsag időt kérő folyamodására. 17. Orvosi és bába oklevelek kihirdetése. Debreczen 1887. szept. 26. **Simonffy Imre** kir. tan. polgármester.

— **A jótékony Nőegylet köréből.** Városunk ezen áldásos müködésü egylete a nyári szünet után tegnapelőtt, vasárnap d. u. 3 órakor tartott választmányi ülést a városháza nagytanácstermében. A gyülés tárgyai közül kiemeljük a következőket. A folyamodók közül 27 szegénynek kiutalványoztatott 148 frt; egy 8 éves leányka fölvétetett az árvaházba; Tóth József egyleti eljárónak 10 éves hü szolgálata jutalmául s hogy magát gyógyithassa 12 frt adatott s fizetése, csak az ő személyéhez kötve, 1888. januártól kezdve havonként 1 frttal fölemeltetett. Köszönettel vette tudomásul a gyülés Csiky Lajos hittanárnak, mint nőegyleti jegyzőnek, árvaházi czélra elhunyt neje emlékére ötven o. é. frtban tett adományát.

— **Zene.** Holnap este Rácz Károly zenekara Vilmos Lajos sörcsarnokában fog játszani,

— **Ellenőrzési szemle.** A cs. és kir. 39. gyalog sorezred kerületi hadkiegészitő parancsnoksággal egyetértőleg megállapitott terv szerint az ellenőrzési szemle városunkban a cs. és kir. 39 ik gyalog ezredbeli katonákat illetőleg 1887. évi Október hó 5. és 6 án, az idegen ezredbeli katonákra Október hó 7-én, és az idegen származásu, de városunkban tartózkodó bármely fegyvernemhez tartozó katonákra nézve Október 8-án a póttszemle végre 1887. évi Október hó 28. és 29 én reggel 8 órakor a Csapó utczai „Kovács“ laktanyában fog megtartatni. Miután az ellenőrzési szemlére megjelenni kötelezett katonák behivása az eddigi szokott módtól eltérőleg a későbbi rendeletek és a nyilvántartási utasitás 47-ik szakaszának 1-ső pontja értelmében nem behivó jegyek, hanem az általános és nyilvános hirdetmények kifüggesztése és kihirdetése által eszközöltetik, az ellenőrzési szemlére minden, bármely fegyvernemhez tartozó hadseregbeli s tengerészeti, tartósan szabadságoit s tartalékos katona, különbség nélkül arra, ha valjon az Debreczenben illetékes, vagy pedig városunkban csak ideiglenesen tartózkodik, katonai igazolványi könyvecskéje elhozatala mellett, a fent emlitett helyen és időben, minden további idézés vagy felhivás bevárása nélkül az ellenőrzési szemlére megjelenni tartozik. Hogy pedig az ellenőrzési szemle által mindenki foglalatosságában a legrövidebb ideig gátoltassék, a megjelenésre következő sorrend állapittatik meg, u. m. az 1887. okt. hó 5-ik napján az 1877. 1878. 1879, és 1880. évbeliek a póttartalékosokkal együtt, okt. 6-án az 1881, 1882, 1883, 1884, 1885 és 1886-ik évbeli azon egyén, a ki az 1887. év en tényleges szolgálatban nem állott, vagy fegyvergyakorlatokon részt nem vett; a cs. kir. 39. gyalog sorezredhez sorozott debreczeni illetőségü katonák. Okt. 7-én 1877. 1878. 1879 1880. 1881. 1882. 1883. 1884. 1885. 1886. 1887-ik évben sorozott debreczeni illetőségü más fegyvernemhez tartozó, huszár, tüzér, tengerész, szekerész, stb. és 8-án Debreczenben tartózkodó idegen származásu bármely fegyvernemhez tartozó, cs. és kir. szabadságos és tartalékos katonák Végre az 1887. évi Október hó 28. és 29-én tartandó póttszemlén minden a főszemlén elmaradottak tartozandanak a fentebb kitüzött helyen és órában idejekorán és pontosan mogjelenni még pedig ugy, hogy 28-ikán a 39 ik gyalog, 29 én az idegen származásu és idegen ezredbeliek szemléznek. Az ellenőrzési szemlén megjelenni nem köteleztetnek azok, kik az 1887 évben tényleges szolgálatban állottak: továbbá katonai kiképeztetésben vagy fegyvergyakorlatban részt vettek. Ha valaki a megjelenni kötelezettek közül a pótszemlétől is elegendő ok nélkül elmaradna, a katonai fegyelmi büntetés alá fog vonatni. Debreczen, 1887. Szeptember 21-én. A városi tanács.

— **Husfogyasztási szövetkezetek Hajduvármegyében** Hajduvármegyében az utóbbi időben két községben alakult a mészárosok önkénkedései ellenében husfogyasztó egyesület, melyek örvendetes virágzásban vannak. Az egyik ily hasznos szövetkezet Nádudvaron, a másik Kabán áll fenn; már mindkettő több egy évesnél. Most — mint lapunkat értesitik — Földesen is mozgalmat inditott meg az ottani értelmiségnek nehány tevékeny tagja hogy ott is hasonló egyesület létesüljön; ezen törekvésökben valószinüleg buzgón fogja őket támogatni az ottani vagyonos gazdálkodó osztály is, ugy hogy a szükséges 100 tag könnyen összehozható leend.

— **Tánczmulatság Nádudvaron.** A nádudvari jótékony Nőegylet f. hó 24-én, szombaton saját pénztára javára sikerült tánczmulatságot rendezett az ottani kaszinó termében. — A mulatságon Debreczenből jelen voltak: Orosz Ida és Kálmánczhelyi Irén k. a.-ok. A talpalávalókat Debreczen kitünő népzenekara, a Magyary testvéreké, huzta.

— **Országos vásár Földesen.** Hajduvármegye egyik előre haladó községe a kereskedelemügyi miniszteriumtól engedélyt kapott, hogy évente kétszer, május hóban harmadik és november hó második hetében minden a szerdai napon országos kirakó és marhavásárt tarthasson. Az első ilynemü vásár f. évi nov. hó 9-diki tartatik meg a község nyugoti oldalán a Gunárkert mellett fekvő tágas gyep térségen. A község ez alkalomal nagy bankettet és tánczvigalmat rendez, melyre a szomszédos községek előjáróságát is meghivja. Az első országos vásárkor semmiféle vám vagy helypénz nem fog szedetni.

x **A polgármestertől hitelesitve.** Gaya (Morvaország) Tekintetes ur! Tisztelettel tudatom önnel, hogy óhajtását szives készséggel teljesitem. Varróné létemre ülő életmódot folytatván, már hosszabb idő óta gyomrom nagyon fájt, étvágyam elveszett s emésztési zavarok bántottak, de a midőn az ön svájczi labdacsaiból egy dobozzal elfogyasztottam, azóta sokkal jobban vagyok, miért is ezennel szivesen nyilvánitom hálás köszönetemet. Hatalmas gyógyitóerejü készitményét minden hasonló bajokban szenvedőknek a legmelegebben ajánlva, maradok háládatos kötelezettje: Prohaska Emma varrónő. — Ez aláirás valódiságát bizonyitom: Valenta polgármester. (P. H.) Gaya kir. város polgármesteri hivatalától, 1886, október 16. — Brandt R gyógyszerész svájczi labdacsai (egy doboz ára 70 kr.) a gyógysztárakban kaphatók, de meg kell nézni védőjegyét, mely fehér kereszt vörösz mezőben, s Brand R. névaláirását.

x **Budapesti Hirlap**: Hogy a magyar sajtó az utóbbi évek alatt hova fejlődött, annak legszembeszökőbb bizonyitéka a „BUDAPESTI HIRLAP“ Magyarország legelterjedtebb, legkedveltebb ujsága, a mely naponkint immár annyi példányban jelenik meg, amennyit eddig nem mutatott föl nálunk egyetlen egy magyar lap sem; jele ez a müvelt magyar közönség oly mérvü bizalmának, a minővel sajtónknak még egy organuma sem dicsekedett. A „BUDAPESTI HIRLAP“ programját: magyar szellemben müködni a magyarságért, fényesen igazolta az olvasóközönség, pártkülönbségnélkül. A lap vezérczikkei mindig a közvéleményt fejezik ki függetlenül és nyiltan; tárcza- és szépirodalmi rovatai becses és érdekes olvasmányok egész tömegét adják; a napi eseményekről pedig ugy a szekresztőség belső tagjai mint külső dolgozótársak munkája által oly gyors, hü és kimeritő értesitésekkel szolgál mint Magyarországon egyetlen más lap sem. Ugy a haza vidékein, mint az egész külföld nagyvárosaiban saját tudósitói vannak, akik minden nap táviratokban közlik a „BUDAPESTI HIRLAP“-pal a nevezetesebb eseményeket. — E naponkint oly bő és érdekes tartalommal megjelenő lap kedves vendége lehet minden magyar háznak és szivesen láthatja minden család is, mert a szerkesztőségnek gondja van rá, hogy a „Budapesti Hirlap“ mindig a jó izlést szolgálja. Rendkivüli elterjedése mellett rendkivüli olcsósága is: negyedévenkint csak 3 frt 50 kr. egy hóra 1 frt 20 kr. A „BUDAPESTI HIRLAP“ megérdemli, hogy eddigi nagy sikere még jobban fokozódjék és maradjon mindig a magyar közönség kedvence. Az előfizetések vidékről legcélszerübben postautalványnyal eszközölhetők következő cim alatt: A „BUDAPESTI HIRLAP“ kiadóhivatalának IV. kerület, kalap-utcza. 16. szám.

Irodalom.

— **„Vadrózsá“-ból „Szököttasszony“** Csiky Gergely legujabb szinmüve: a „Vadrózsa,“ a nemzeti szinházban tudvalevőleg nem nagy sikert aratott. Ennek okául azt tekintik, hogy a darabban nincsenek alakok, a mihez közönségünk a népszinmü fajta darabokban hozzá van szokva. A szerző tehát — mint a „Hircsarnok“ irja — több vidéki szinigazgató kivánságára beleegyezett abba, hogy darabja — az általa teendő módositások után — a vidéken mint népszinmü hozassék szinre, még pedig az eredeti czim alat mint „Szököttasszony“ 10 eredeti dal lesz a darabban Sellei Gyulától.

A budapesti gabonatőzsdéről.

Szept. 26.

Buza ma határozottan szilárd irányzattal indult; kedvező kinálat és vételkedv mellett mintegy 25,000 mmázsa 2½—5 krral magasabb árakon került forgalomba. Más magvakban gyér volt a forgalom. Rozs és tengeri 5 krral szilárdabb, árpa és zab változatlan.

A határidők szilárdan indultak s valamivel emelkedtek. A déli tőzsdén az árak valamivel csökkentek s a forgalom is gyérült. Eladatott: buza tavaszra 7 25—7 30—7 26 frton, buza őszre 6.80—6.87—6.84 frton tengeri máj.—jun.-ra 5.71—5.75—5.73 frton, zab tavaszra 5.70—5.72 forinton, zab őszre 5.26 frton.

A határidők hivatalos jegyzése: Buza tavaszra 7.26—7.27 frton, buza őszre 6.83—6.85 frton, tengeri május—jun.-ra 5.72—5.74 frton, zab tavaszra 5.25—5.27 frton.

Legujabb.

A „Debreczeni Ellenőr“ eredeti táviratai.

BUDAPEST, szept. 27. A hivatalos lap holnapi száma közli a királynak Tisza miniszterelnökhöz intézett kézirátát, melyben kijeletni, hogy az ország több részét meglátogatván, mindenütt örömmel tapasztalta, hogy a hagyományos hüség és hazafiság változatlanul él a lakosság szivében; még inkább fokozza a király ez örömét, hogy a hadgyakorlatok által érintett vidékeken nemcsak a hatóságok teljesitik buzgón feladatukat, hanem az összes népesség legnagyobb előzékenységgel és készséggel igyekezett eleget tenni a csapatok szükségletének. Ezért a király őszinte elösmerését óhajtván nyilvánitani, utasitja a miniszterelnököt, tudassa az érintett vidékeken mindenütt, mindenkivel megelégedését és köszönetet a hüség és hazafiság ez ujabbi bizonyitékaiért.

VASUT.

Debreczenből indul:

B.-pest—N.-Várad felé	d. e.	8 ó. 56 p.
„ „	d. e.	11 ó. 46 p.
„ „	este	10 ó. — p.
Szatmár felé	éjjel	3 ó. 37 p.
„ „	d. u.	3 ó. 39 p.
Kassa felé	d. e.	6 ó. 45 p.
„ „	d. u.	3 ó 55 p.
Nánás felé: m. á. v.	d u.	3. ó. 34.p
Nánás felé: vásártér	d. u.	3. ó. 53. p.

Debreczenbe érkezik:

Budapestről	érk. regg.	2 ó. 56 p.
„	„ d. u.	3 ó. 21 p.
„	„ este	7 ó. 19 p.
Szatmárról	„ d. e.	11 ó. 28 p.
„	„ este	9 ó. 31 p.
Kassáról	„ d. e.	10 ó. 35 p.
„	„ este	9 ó. 14 p.
Nánásról: m. á. v. indh.	d. e.	8. ó. 44 p.
Nánásról: vásártér	d. e.	8 ó . 35 p

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos
Vértesi Arnold.
Főmunkatárs: **Karczag Vilmos.**

LEGUJABB
őszi és téli női ruhakelmeket
dus választékban ajánl
Kunz József és társa
CZÉG.

Kiadó lakások.

A piacz-utczai 1830. számu Csanakház második emeletén

3 utczai lakás

nov. 1-étől kiadó. Értekezhetni a **tulajdonossal.**

A szőlőtermelők figyelmébe.

Ezen a héten a gazdasági és kertészeti csarnokban nemes

uj faj szőlők

mutatványai vannak kitéve, azok és más ajánlatos fajok venyigéi a készlethez képest kissebb-nagyobb mennyiségben, jövő tavaszon legjutányosabb áron kiszolgáltatás végett jegyzékbe vétetnek.

6471. 1887. Hajduvármegye árvaszékétől.

Hirdetmény.

Néhai Knopp János p.-ladányi volt lakos örököse kiskoru Knopp Arpád tulajdonához tartozó, négy jókarban levő mellék épülettel, gőz és hét (7) kádra berendezett fürdővel ellátott, a kiskoru nevére telekkönyvezett területen épült, s szakértőleg 22220 frt 35 krra becsült gőz mümalomnak a hozzá tartozó 5070 □ öl föld területtel együtt.

Továbbá a Kaba község tulajdonát képező 800 □ öl földterületen épült, szakértőleg 10,537 frt 44 krra becsült gőz mümalomnak, melyhez két melléképület tartozik, Hajduvármegye árvaszékének 6471/887 számu végzésével zárt ajánlat utjáni eladàsa elrendeltetvén, — felhivatnak venni szándékozók, miszerint a becsár 10 %-tólijàt tevő bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat Hajduvármegye árvaszékéhez folyó évi október hó 31-ik napjáig adják be.

Megjegyeztetik, miszerint a vételár lefizetésére, kellő fedezet nyujtás és félévenként előre fizetendő 8%-tóli kamat fizetés mellett, 5—6 év engedélyeztetik.

Kelt Debreczenben, Hajduvármegye árvaszékének 1887. évi Szeptember 14. tartott üléséből.

Pénzes Sándor
h. elnök.

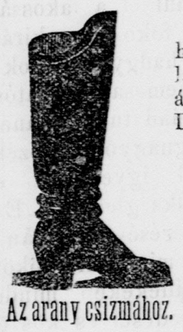
A LEGJOBB ALKALOM

Női és férfi leány és gyermek czipő áruk

legolcsóbbani beszerezhetésére.

Köztudomásra hozom, hogy helyben főpiacz Biedermann palotában Május óta fenállott czipő üzlettel felhagytam és az abban levő egész czipő áruraktárt fő üzletembe

piacz-utcza a városház épületébe

Az arany csizmához.

helyeztem át, miáltal azon helyzetbe jutottam, hogy az előre haladt idény daczára is raktáramat csökkenthessem, áruimat oly olcsó áron bocsátom a vevő közönség rendelkezésére a miuőket még Debreczenben nem ismertek.

A n. é. közönség további szives pártfogását kéri tisztelettel

FALK OTTÓ

Debreczen, főpiacz utcza a városháza épületében.

Megrendelések mérték után ugyszinte javitások gyorsan és pontosan elkészittetnek.

Legujabb divatu tiszta gyapjuból készült szövetek

Magyar ipar

Van szerencsénk ugy a helybeli n. é. közönségnek valamint a megyei-, városi- községi hatóságok becses tudomására hozni, miszerint sikerült a hazai gyapjuszövő iparban a legmagasabb fokot elért

„BRASSÓI"

hires készitményeknek, melyek finomság tartósság és izlés tekintetében minden ehez hasonnemü külföldi gyártmányokat felülmulják — ugy a helybeli piaczra, mint ennek vidékére — egy

kizárólagos főraktárt megnyerni.

Raktárunkat ezen gyártmányoknak legujabb divatu és a **legtisztább gyapjuból** készült szövetekkel

valódi szinü és tartós

egyenruházati posztókkal,

melyek a m. k. honvédségi ruházatok előállitásánál is előnybe részesittetnek — dusan felszereltük, és miután fő czélunk a hazai ipar előmozditását — képezi, kérjük ebbeli törekvésünket nagybecsü támogatásuk által méltányolni, és esetleges szükségleteiknek beszerzését — nállunk eszközölni.

Kiváló tisztelettel

Biedermann E. és Fia.

Mindenféle egyenruházati szállitásokra legalkalmasabb valódi szinü posztónemüek.

Brassói gyártmányok

LEGNAGYOBB

ÓRÁS- ÉS ÉKSZERÜZLET DEBRECZENBEN

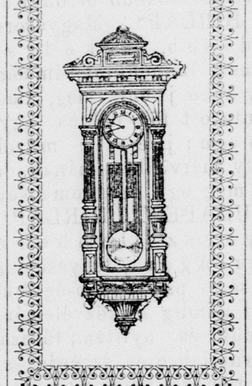
LÖFKOVITS ARTHUR és TÁRSÁÉ

Főpiacz 2142. sz. a főposta tőszomszédságában, hol is rendkivül nagy választékban a legolcsóbb áron kaphatók:

Óra- és ékszer javitások jutányosan készittetnek.

Ócska arany, ezüst és órák teljes értékükben bevétetnek.

Ezüst egyfedelü cylindre óra	8 frt	Ezüst szives gyürü	50 kr	Divatos ezüst gyermek karék	2 frt	6 drb ezüst evő kanál	30 frt
" kétfedelü " "	11 "	Emaillirozott " Emlék fölir.	50 "	Valódi granát női "	5 "	6 " " kávés "	10 "
" egyfedelü ancre "	10 "	" gyürü keleti gyöngygyel	1 frt	Fekete emaille " "	4 "	6 " " zsámoly	12 "
" kétfedelü " "	12 "	Arany női gyürü	2 "	Kedvelt ezüst lánczkarék	3 "	1 " " levesmerő	12 "
" egyfedelü remontoir "	12 "	" férfi " divatos lapos	6 "	Div. arany portebonheur karék	12 "	1 " " tejmerő	6 "
" kétfedelü " "	16 "	" " " pecsétnyomó	8 "	" " karék nemes opallal	25 "	1 " " vastagételes kanál	6 "
Nickl egyfedelü " "	8 "	Valódi gyémánt női gyürü	8 "	Valódi gyémánt karék	35 "	6 pár " kés és villa	16 "
Ezüst datum " "	15 "	" brilliant " "	15 "	Kedv. ezüstnői galamb brochetü	2 "	6 " " csemege eszköz	12 "
" perczre ugró " "	30 "	" " férfi "	30 "	" " " rózsa "	2 "	1 drb " czukorfogó	4 "
Arany női " "	24 "	Ezüst lencse alaku függő	50 kr	Valódi granát női brochetü	4 "	1 " " sótartó	4 "
" " cylindre "	16 "	Emaillirozott női " 1 frt	50 "	Fekete emaille " "	3 "	1 " tömör czukortartó	35 "
" férfi ancre "	24 "	Valódi granát " " 1 "	50 "	Legujabb nemes opálos "	20 "	1 " gyümölcstartó üveggel	10 "
" " remontoir "	30 "	Arany női függő	3 frt	Valódi gyémánttal "	25 "	1 " ezüst vajtartó	25 "
" " datum remont. "	70 "	Leguj. opál függő patent zárral	9 "	Aranyozott ezüst női medaillon	3 "	1 " tömör kenyérkosár	30 "
" " perczre ugró "	80 "	Divatos korall függő	3 "	Fekete emaille " "	4 "	1 " " névjegytartó	25 "
1 m. hosszu inga-óra	14 "	" " " pat. zárral	6 "	Valódi granát " "	5 "	1 pár " gyertyatartó	35 "
Ugyanolyan órát s felet ütő	18 "	Valódi gyémánt " "	14 "	Divatos arany " "	10 "	1 gyermek evőeszköz tokban	5 "
1 m. 30 cm. hosszu inga óra	18 "	Valódi brilliant " "	25 "	Valódi gyémánttal " "	15 "	Ugyanaz pohárral	14 "
Ugyanolyan órát s felet ütő	22 "	Ezüst óralánez vékony	2 "	Legujabb négerfő nyakkendő tü	2 "	1 drb ezüst tálcza	40 "
Ugyanolyan 1/4 órát ütő s ismétlő	35 "	" " sulyosabb	4 "	" világitó lámpa " "	2 "	1 pár ezüst kargyertyatartó	80 "
Gyönyörü kivitelü salon-óra	30 "	" tiszti óralánez	3 "	Kedvelt koral " "	3 "	1 drb ezüst tentatartó	15 "
Fali hajó-óra; járó szerkezet	5 "	Arany női divatos rövid lánez	20 "	Divatos pillangó " "	2 "	1 " szép ezüst serleg	25 "
Ugyanolyan órát s felet ütő	8 "	Arany férfi óralánez vékony	20 "	Arany patkó " "	6 "	1 " nagy templomi kehely	40 "
Irodai v. konyhai bádog óra	5 "	" " sulyos	40 "	Aranyozott kézelőgomb párja	3 "	1 pár szép ezüst virágtartó	30 "
Ugyanolyan órát s felet ütő	8 "	Arany katonai óralánez	25 "	" lánczgomb "	4 "	1 drb ezüst gyüszü	80 kr
Ebreszto-óra franczia kicsiny	3 "	Arany nyaklánez	30 "	Finom arany " "	10 "	1 " eczet és olajtartó	25 frt
" amerikai nagy	5 "	Valódi tula ezüst óralánez	4 "	" " gomb patent zárral	15 "	1 gyönyörü tranchir eszköz	20 "
" utazási czélokra	10 "	Aranyozott ezüst női kereszt	2 "	Valódi granát hajtü párja	5 "	6 aranyozott csemege kés	14 "
Myosotis uj (nefelejts) nő broche	3 "	Finom arany " "	4 "	Aranyozott kedvelt szivarszipka	3 "	6 " fekete kávés kanál	10 "
" " " karék	4 "	Valódi granát " "	4 "	Ezüst fejü lovagoló bot	7 "	1 szép varróeszköz	6 "
" " " férfi mellitü	2 "	Valódi gyémánttal női "	14 "	Ezüst férfi medaillon divatos	2 "	1 " ezüst kötő kosár	12 "
Valódi granát gyürü	1 "	Kutyafő v. lőfő ezüst lánczra	1 "	Finom arany férfi medaillon	14 "	1 pár ezüst zongora gyertyatartó	40 "
" " férfi mellitü	1 "	Ezüst Szt-György tallér	1 frt 50 kr	Aranyozott collier láncz	2 "	1 drb ezüst gyufatartó	6 "
" " szivecske	3 "	Aranyozott czeruza	2 frt	Finom arany " "	10 "	1 " " dohánytartó	12 "

Kivánatra képes árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik. — Vidékre nagyobb választék is küldetik. — A megrendelések azonnal és legtellkiismeretesebben vitetnek ki. — A meg nem felelő áruk visszacseréltetnek.

Minden óráért 1 évi jótállás vállaltatik. — Az összes áruk a m. kir. jémjelző hivatal próbájával vannak ellátva. — Az áruk valódiságáért jótállás vállaltatik. — Az inga órák a leggondosabban csomagoltatnak.

271. Vh. sz.
885.

Árverési hirdetés.

Alólirt kiküldött végrehajtó ezennel közhirré teszi, hogy a margittai kir. járásbiróság 2108. sz. végzése által Morvay Tihamér ellen Kunz József és társa részére 140 frt követelés végett elrendelt kielégitési végrehajtás folytán biróilag lefoglalt s 1000 forintra becsült 20 hordó mintegy 100 hektoliter érmelléki borból álló ingóságok nyilvános árverés utján eladandók, minek a helyszinén vagyis Margittán alperes lakásán leendő eszközlésére határidőül az 1887. évi Szept. 29-ik napjának d. e. 10 órája kitüzetett, melyhez a venni szándekozók ezennel oly megjegyzéssel meghivatnak: hogy az érdeklett ingóságok emez árverésen, az 1881. évi 60. t. cz. 107 és következő § sok értelmében elfognak adatni.

Kelt Margitta, 1887. évi Szept. hó 17. napján.

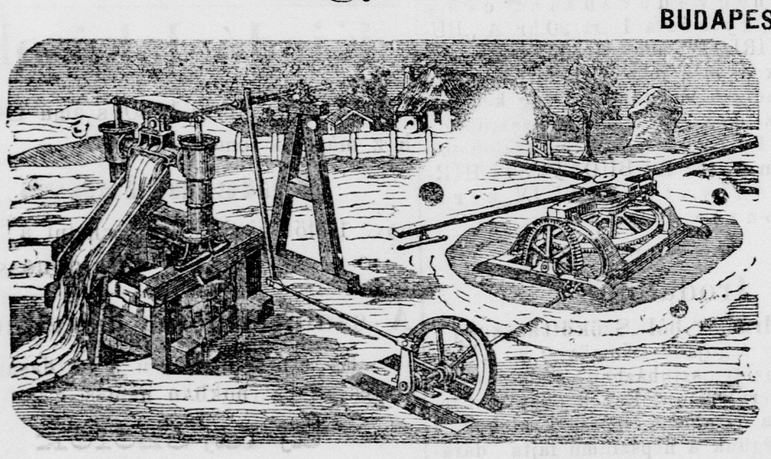
Vukovics József
kiküldött birósági végrehajtó.

Alapittatott 1858-ban.

WALSER FERENCZ

első magyar gép- és tüzoltószerek gyára harang ès érczöntödèje

BUDAPESTEN ROTTENBILLER-UTCZA 66.

Ajánlja gyártmányát mint **magyar különlegességet**

kutakban és mindennemü szivattyukban

Elvállal **teljes vizvezetékek** berendezését **városok, földbirtokosok és magánzók** részére, modern technicai alapon és kedvező feltételek mellett, ajánlkozik

KÖZ és MAGAN FÜRDŐK

felszerelésére

szagmentes irszékek

felállitására s minden vizmüvi munka gyors és pontos kivitelére.

Képes árlapok, és részletes költségtervezetek kivánatra dijmenten küldetnek.

EGYETLEN BELFÖLDI SZIVATTYU GYÁR.

Debreczen, 1887. Nyomatott a „Debreczeni Ellenőr" könyvnyomdájában Széchényi-utcza SIMON-ház.